

**МІНІСТЕРСТВО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ,
БУДІВНИЦТВА ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ**

ДКУД _____

Н А К А З

07.10.2013

Київ

№ 489

Про затвердження Примірних норм природного убутку матеріалів, що застосовуються під час утримання об'єктів благоустрою

Відповідно до статті 7 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», пункту 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого Указом Президента України від 31 травня 2011 року № 633,

НАКАЗУЮ:

Затвердити Примірні норми природного убутку матеріалів, що застосовуються під час утримання об'єктів благоустрою, які додаються.

Міністр

Г.П. ТЕМНИК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального
господарства України
07.10.2013 р. № 489

Примірні норми природного убутку матеріалів, що застосовуються під час утримання об'єктів благоустрою

I. Загальні положення

1. Примірні норми природного убутку (втрат) матеріалів рекомендовані для використання органами місцевого самоврядування та організаціями, що виконують роботи з утримання об'єктів благоустрою (далі – організації), незалежно від їх форми власності.

2. Примірні норми природного убутку матеріалів рекомендується застосовувати під час планування своїх потреб в матеріально-технічних ресурсах, транспортування та зберігання матеріалів, контролю за списанням витрачених матеріалів та їх раціональним використанням, аналізу виробничо-господарської діяльності організацій та їх підрозділів.

3. При розрахунку природного убутку матеріалів рекомендується враховувати всі види операцій з матеріалами, що проводяться організацією з моменту отримання матеріалів до моменту їх відпуску на об'єкти чи територію для виконання робіт з утримання об'єктів благоустрою.

4. Примірними нормами природного убутку матеріалів при транспортуванні не враховується переміщення матеріалів у місцях зберігання та на об'єктах благоустрою.

5. Примірними нормами природного убутку матеріалів при транспортуванні враховуються втрати матеріалів під час здійснення операцій навантаження та розвантаження.

6. Фактичне зменшення кількості матеріалів рекомендується виявляти за нормами чинного законодавства при складанні актів приймання-передачі матеріалів, а також під час проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в місцях зберігання. Природний убуток матеріалів при зберіганні рекомендується визначати тільки у разі ведення належного складського обліку матеріалів за партіями та датами отримання.

Виявлене зменшення кількості матеріалу в натуральному виразі рекомендується підтверджувати документально.

7. Примірні норми природного убутку матеріалів не рекомендується застосовувати:

для партій матеріалів, що приймаються за трафаретною масою нетто постачальника;

для партій фасованих матеріалів;

для партій матеріалів, що враховані в загальному обороті організації, але фактично не транспортувались та не зберігались (транзитні операції);

для розрахунку технологічних втрат матеріалів, що виникають при проведенні навантажувально-розвантажувальних операцій, транспортуванні та зберіганні матеріалів під час підготовки та виконання робіт з утримання об'єктів благоустрою;

у випадках, якщо партія матеріалів зазнала зменшення внаслідок аварії, крадіжки, а також псування, обумовленого іншими, ніж природні, причинами.

II. Порядок розрахунку примірних норм природного убутку матеріалів

1. Природний убуток рекомендується визначати по матеріалах, що перелічені у таблицях 1 – 2 Примірних норм природного убутку матеріалів.

2. Якщо у документах на отримані матеріали, призначені для використання організацією під час виконання робіт з утримання об'єктів благоустрою, назви матеріалів інші, ніж у таблицях 1 – 2 Примірних норм природного убутку матеріалів, організація може за допомогою комісії, у складі якої є відповідні фахівці, зробити висновок відносно однаковості отриманого матеріалу з матеріалом, означеним у таблицях 1 – 2 Примірних норм природного убутку матеріалів.

3. У випадках, коли на отриманий певний вид матеріалу норми природного убутку відсутні, але цей матеріал втрачає свою кількість при транспортуванні та зберіганні внаслідок природних факторів, організації рекомендується:

1) для нафтопродуктів керуватися положеннями Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженої спільним наказом Міністерства палива та енергетики України, Міністерства економіки України, Міністерства транспорту та зв'язку України, Державним комітетом України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 20 травня 2008 року № 281/171/578/155, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 02 вересня 2008 року за № 805/15496;

2) для інших матеріалів розробити норми убутку з урахуванням рекомендацій з розроблення норм природного убутку, наведених у розділі V Примірних норм природного убутку матеріалів.

4. Для визначення природного убутку певного матеріалу рекомендується помножити масу матеріалу, що транспортувався чи зберігався, на норму убутку для певної операції чи загальну норму його природного убутку у відсотках, зазначених для відповідних матеріалів у таблицях 1 – 2 Примірних норм природного убутку матеріалів.

5. Загальну норму природного убутку для визначеного матеріалу рекомендується розраховувати шляхом підсумовування норм природних убутків цього матеріалу у відсотках при транспортуванні та зберіганні.

6. Якщо будь-який матеріал є в переліку матеріалів для однієї будь-якої операції (транспортування, зберігання), а в переліках матеріалів для інших операцій цей матеріал відсутній, це означає, що по цій операції відсоток убутку цього матеріалу дорівнює нулю.

7. Рекомендується враховувати, що фактичний природний убуток матеріалу не може перевищувати убуток, розрахований за наведеними Примірними нормами природного убутку матеріалів.

8. Після складання акта про виявлену нестачу матеріалу відповідальним особам організації рекомендується виконати розрахунок фактичного убутку та природного убутку за Примірними нормами природного убутку матеріалів, додавши до розрахунку копії інших документів, що можуть бути пов'язані з убутком матеріалів: рапортів, доповідних та пояснювальних записок, протоколів службових розслідувань, наказів, розпоряджень тощо.

III. Примірні норми природного убутку матеріалів при транспортуванні

1. Підставою для розрахунку природного убутку матеріалу при транспортуванні може бути акт про виявлення зменшення фактичної кількості матеріалу відносно його кількості, вказаної в супроводжувальних товарно-транспортних документах.

2. Примірні норми природного убутку для будівельних матеріалів, хімічної продукції, деревини та продукції її переробки, інших матеріалів при транспортуванні залізничним, водним, автомобільним транспортом з урахуванням кліматичних зон та весняно-літнього і осінньо-зимового періодів року наведено в таблиці 1 Примірних норм природного убутку матеріалів.

Вказані в таблиці 1 Примірні норми природного убутку матеріалів при транспортуванні доцільно вважати граничними незалежно від відстані транспортування.

3. Для виробів будівельної кераміки у всіх випадках проходження вантажу в прямому, змішаному залізнично-водному сполученні примірні норми бою, в межах яких вантажовідправник не несе відповідальності, рекомендується збільшувати на 50% проти вказаних в рядках 1.2.3, 1.2.5 таблиці 1 Примірних норм природного убутку матеріалів.

4. Для вантажів з сіллю сухою без тари, схильних до розтрушування і витоку, при змішаних залізнично-водних перевезеннях і при перевезеннях по залізничним лініям різних колій норми природного убутку маси рекомендується збільшувати:

на кожную перевалку з залізниці на воду і навпаки – на 30 %;

на кожне перевантаження з вагону в вагон – на 30 %.

5. Рекомендується додаткові норми природного убутку встановлювати на кожне перевантаження торфу з залізничного транспорту на водний і навпаки та з вагону в вагон в розмірі 0,55%.

6. Норму убутку на торф'яну продукцію (торф'яні горщечки, поживні ґрунти, торфомінеральні добрива на основі фрезерного торфу) при транспортуванні залізничним транспортом безвідносно до відстані рекомендується встановлювати в розмірі 0,1 %.

**Примірні норми природного убутку матеріалів
при транспортуванні**

Таблиця 1

Ч.ч.	Назва матеріалів	Вид транспорту	Умови перевезення	Відсоток убутку від маси вантажу при перевезенні			
				Кліматичні зони			
				середня		південна	
				Періоди року			
				осінньо-зимовий	весняно-літній	осінньо-зимовий	весняно-літній
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Будівельні матеріали						
1.1	<i>Сипкі</i>						
1.1.1	Вапно	Залізничний, водний	Насипом без перевантажень	1,12	1,10		
		Водний	Насипом з перевантаженням	1,37	1,35		
		Автомобільний	Насипом без перевантажень	0,90			
1.1.2	Гіпс та гіпсові в'язучі	Залізничний, водний	Насипом без перевантажень	1,12	1,10		
		Водний	Насипом з перевантаженням	1,37	1,35		
		Автомобільний	В тарі	0,40			
			Насипом	0,80			
1.1.3	Крейда	Залізничний, водний	Насипом без перевантажень	1,12	1,10		
		Водний	Насипом з перевантаженням	1,37	1,35		
1.1.5	Крейда в кусках	Автомобільний	Навалом без перевантажень	0,60			
1.1.6	Крейда молота	Автомобільний	В тарі	0,40			
1.1.7	Пісок, висівки дроблення, піщано-гравійна суміш, керамзит	Залізничний	Навалом без перевантажень	1,32	1,30		
		Автомобільний	Навалом без перевантажень	1,22	1,20		
		Водний	Навалом без перевантажень	1,52			
			Навалом з перевантаженням	1,52	1,50		
1.1.8	Цемент	Залізничний	В критих вагонах-хоперах і цистернах-цементовозах насипом	0,41	0,40		
		Водний	В тарі без перевантаження	0,25			
			В тарі при перевалці з річкового на залізничний чи при перевантаженні з судна в судно	0,31	0,30		
		Автомобільний	В тарі	0,25			
1.1.1	Шлак гранульований	Залізничний	На відстань до 1000 км	0,40			
2							

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
1.1.13	Щебінь, гравій, шлак	Залізничний	Навалом без перевантажень	1,22	1,20		
		Автомобільний, водний	Навалом без перевантажень	1,17	1,15		
		Водний	Навалом з перевантаженням	1,52	1,50		
1.2	<i>Штучні</i>						
1.2.1	Азбестоцементні труби	Залізничний	Без тари	0,72	0,70		
		Автомобільний	Без тари	1,22	1,20		
1.2.3	Камінь бутовий	Автомобільний	Навалом	0,20			
1.2.4	Плитка керамічна	Залізничний, водний	В пакетах	1,00			
1.2.5	Скловироби (склопакети, облицювальна плитка)	Залізничний, водний	В універсальних контейнерах	1,50			
			В дощатій тарі	1,80			
1.2.7	Труби керамічні	Залізничний, водний	Без тари	1,50			
			В універсальних контейнерах	1,00			
1.2.9	Цегла та камені керамічні	Залізничний, водний	Пакетами на піддонах	1,50			
		Автомобільний	Без тари	2,00			
1.2.11	Те саме силікатні	Залізничний, водний	Без тари	1,30			
		Автомобільний	Без тари	1,80			
2	Хімічна продукція						
2.1	<i>Мінеральні добрива</i>						
2.1.1	Борошно фосфоритне	Автомобільний	Насипом	0,25			
2.1.2	Мінеральні добрива	Залізничний	В тарі, без тари в спеціальних вагонах та контейнерах	0,15			
2.1.3	Те саме тверді гранульовані	Автомобільний	В тарі	0,05			
2.1.4	"- азотні, калійні	Залізничний	Без тари в критих вагонах на відстань до 1000 км	0,23			
2.1.5	"- фосфатні			0,38			
2.1.6	Селітра аміачна карбамід, сульфат амонію натрію, преципітат, сульфат калію, амофос, діамонійфосфат, суперфосфат гранульований з апатитового концентрату без домішок і з домішками мікроелементів, суперфосфат подвійний гранульований, нітрофоска, нітроамофос, хлористий калій, добрива мінеральні тверді	Автомобільний	В тарі	0,05			

	гранульовані			
--	--------------	--	--	--

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
2.1.7	Карбамід, сульфат амонію, нітрофоска, суперфосфат гранульований з апатитового концентрату без домішок і з домішками мікроелементів, суперфосфат амонізований, суперфосфат подвійний гранульований, амофос, нітрофос, азофоска, діамонійфосфат, діамофоска, калій хлористий, сіль калійна, калімагнезія, сульфат калію	Автомобільний	Насипом	0,15			
2.2	<i>Лакофарбна продукція</i>						
2.2.1	Білила сухі	Залізничний, автомобільний	В тарі	0,10			
2.2.2	Лаки, емалі, ґрунтовки	Залізничний, автомобільний	В цистернах (включаючи злив при прийманні на склад)	0,24	0,30	0,23	0,31
2.2.3	Оліфи	Залізничний	В бочках на відстань до 500 км	0,15	0,10	0,15	0,10
		Залізничний, автомобільний	В цистернах (включаючи злив при прийманні на склад)	0,18	0,27	0,21	0,28
2.3.1	Фарби та фарбувальні речовини	Залізничний	В дерев'яній тарі - сухі	0,15			
			В дерев'яній тарі - рідкі	0,30			
			Навалом - сухі	0,67	0,65		
		Автомобільний	В тарі - сухі	0,10			
		Водний	Навалом - сухі	0,72	0,70		
			В дерев'яній тарі - сухі	0,18			
			В дерев'яній тарі - рідкі без перевантаження	0,35			
В дерев'яній тарі - з перевантаженням	0,45						
2.11	<i>Інша хімічна продукція</i>						
2.11.1	Вода аміачна	Залізничний		0,09			
2.11.2	Інша продукція неорганічної хімії	Залізничний	В рідкому стані: в цистернах	0,72	0,36	0,72	0,36
			В бочках дерев'яних, металевих	0,36			
			В сухому виді в тарі	0,18			

2.11. 5	Кислоти жирні	Залізничний	В цистернах	0,15
2.11. 6	Кислоти різні, крім жирних	Залізничний	В рідкому стані	0,18
			В сухому стані	0,09

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8
2.11. 8	Клеї різні	Залізничний	В бочках і мішках без перевантажень	0,15			
		Автомобільний, водний	Те саме	0,12			
2.12. 1	Магnezія та інша хімічна сировина в сухому виді	Залізничний	В тарі	0,45			
2.12. 2	Пластмаси та вироби з них	Залізничний	В тарі	0,18			
2.12. 3	Сіль суха без тари	Залізничний		0,40			
2.12. 4	Сіль виварна та садочна (волога)	Залізничний		1,80			
2.12. 5	Смоли синтетичні та природні, крім воску	Залізничний	В рідкому стані в цистернах	0,72	0,36	0,72	0,36
			В бочках дерев'яних, металевих	0,09			
			В сухому стані в тарі	0,18			
3	Деревина та продукція її переробки						
3.1	Ліс круглий, кріпильний	Залізничний, водний		0,90			
3.2	Пиломатеріали						
3.3	Папір, картон	Залізничний, водний	В кіпах	0,27			
			В ящиках	0,72			
4	Інші матеріали						
4.1	Насіння	Залізничний	На відстань, км: до 1000	0,09			
			від 1001 до 2000	0,13			
4.3	Торф фрезерний паливний та сільськогосподарський	Залізничний	В напіввагонах на відстань, км: до 100	0,35			
			від 101 до 200	0,60			
			від 201 до 300	0,75			
			від 301 до 500	0,90			
			від 501 до 2000	1,10			
			понад 2000	1,30			
			В напіввагонах з нарощеними бортами на відстань, км: до 100	0,20			
			від 101 до 300	0,30			
			В вагонах-хоперах та в напіввагонах торфовозних вузькоколіїних на відстань, км: до 100	0,10			
			від 101 до 200	0,20			
від 201 до 300 км	0,25						
		Автомобільний	Насипом	0,50			

4.15	Торф'яні горшечки	Автомобільний	Без тари	0,08
------	-------------------	---------------	----------	------

IV. Примірні норми природного убутку матеріалів при зберіганні

1. Підставою для розрахунку природного убутку матеріалів, що зберігаються у місцях зберігання, можуть бути: акт про інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей, акт про втрату товарно-матеріальних цінностей внаслідок здійснення складських операцій, пояснювальні записки, рапорти працівників складу тощо.

2. Доцільно вважати, що норма природного убутку матеріалів при зберіганні не залежить від терміну зберігання.

3. Доцільно вважати, що у наведених Примірних нормах природного убутку мінеральних добрив, термін зберігання мінеральних добрив не буде більшим, ніж рекомендований виробником.

4. Примірні норми природного убутку матеріалів при зберіганні наведено в таблиці 2 Примірних норм природного убутку матеріалів.

Примірні норми природного убутку матеріалів при зберіганні

Таблиця 2

Ч.ч.	Найменування матеріалу	Умови зберігання	Відсоток убутку від маси матеріалу при зберіганні	Примітка
1	2	3	4	5
1	Будівельні матеріали			
1.1	<i>Сипкі</i>			
1.1.1	Вапнякове борошно (доломітове): сиромелене	відкритий склад,	2,20	
	що мало пилить	насіпом	0,90	
	що пилить	силосний та бункерний склад	0,50	
1.1.4	Висівки дроблення	насіпом	0,75	

1.1.5	Крейда сухомолота, каолін, тальк	насіпом	0,65	
		в тарі	0,20	

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
1.1.7	Пісок будівельний	насіпом	0,70	
1.1.8	Суміш асфальтобетонна холодна	в штабелях	0,60	
1.1.9	Суміш піщано-гравійна	насіпом	0,45	
1.1.10	Цемент	насіпом	0,30	
		в тарі	0,15	
1.1.12	Щебінь та гравій	насіпом	0,40	
1.1.13	Щебінь чорний	в штабелях	0,50	
1.2	<i>Штучні</i>			
1.2.1	Плити облицювальні пиляні: з білого мармуру	в дощатій тарі	0,50	
	з доломіту, мрамурованого вапняку		0,80	
	з гіпсового каменю, туфу, вапняку		1,0	
	з граніту та інших міцних порід		0,40	
1.2.5	Плити декоративні на основі природного каменю: типу I товщиною до 30 мм	в тарі	0,70	
	типу I товщиною до 40 мм		0,40	
	типу II		0,70	
	типу III		0,50	
2	Хімічна продукція			
2.1	<i>Мінеральні добрива</i>			
2.1.1	Борошно фосфоритне	насіпом	0,32	враховуючи втрати, що виникають під час здійснення операцій навантаження та розвантаження
2.1.2	Добрива мінеральні тверді гранульовані – всі види	мішки поліетиленові	0,07	
2.1.3	Калій хлористий, сіль калійна, каїніт, концентрат калійно-магнієвий, калімагнезія, сульфат калію	насіпом	0,30	
2.1.4	Карбамід			
2.1.5	Нітрофоска, нітроамофос	насіпом	0,15	
2.1.6	Преципітат, сульфат калію, амофос, діамонійфосфат, суперфосфат гранульований з апатитового концентрату без домішок і з домішками мікроелементів, суперфосфат подвійний гранульований, нітрофос, хлористий калій		0,09	
2.1.7	Селітра аміачна, карбамід, сульфат амонію - натрію	мішки паперові	0,10	
2.1.8	Сульфат амонію, нітрофоска	насіпом	0,28	
2.1.9	Суперфосфат гранульований з апатитового концентрату без домішок та з домішками мікроелементів, суперфосфат подвійний гранульований, амофос, нітрофос, азофоска,		0,25	

	діамонійфосфат, діамфоска			
--	---------------------------	--	--	--

Продовження таблиці 2

1	2	3		4	5	
2.1.10	Аміак водний технічний	цистерни з механічною герметизацією		0,08		
2.2	<i>Лакофарбна продукція</i>					
2.2.1	Білила сухі (цинкові, титанові)	закритий склад	мішки паперові	0,10	термін зберігання до 1 року, включаючи втрати під час здійснення складських операцій	
			контейнери	0,12		
2.2.3	Лаки, емалі, ґрунтовки на конденсаційних смолах	фляги		0,25	під час зливання	
		барабани		0,15		
		бочки		0,10		
		автоцистерни	середня зона, весняно-літній період		0,222	
			середня зона, осінньо-зимовий період		0,377	
			південна зона, весняно-літній період		0,213	
			південна зона, осінньо-зимовий період		0,293	
		залізнична цистерна	середня зона, весняно-літній період		0,112	
			середня зона, осінньо-зимовий період		0,196	
			південна зона, весняно-літній період		0,109	
	південна зона, осінньо-зимовий період		0,143			
2.2.13	Те саме на полімеризаційних смолах і на ефірах целюлози	фляги		0,20	під час зливання	
		барабани		0,10		
		бочки		0,05		

Продовження таблиці 2

1	2	3		4	5	
2.2.16	Оліфа	фляги		0,30	під час зливання	
		барабани		0,20		
		бочки		0,17		
		автоцистерна, залізнична цистерна	середня зона, весняно-літній період		0,085	
			середня зона, осінньо-зимовий період		0,118	
			південна зона, весняно-літній період		0,082	
			південна зона, осінньо-зимовий період		0,102	
2.2.20	Пігменти	в тарі		0,10		
2.3	<i>Інша хімічна продукція</i>					
2.3.1	Кальцій хлористий	на закритому складі, в металевих барабанах, мішках поліетиленових	середня зона, весняно-літній період	0,16	Термін зберігання до 1 року	
			середня зона, осінньо-зимовий період	0,14		
			південна зона, весняно-літній період	0,17		
			південна зона, осінньо-зимовий період	0,15		
2.3.4	Кисень рідкий	відкритий склад, резервуар циліндричний з тепловою ізоляцією	весняно-літній період	6,00	Термін зберігання до 1-го місяця	
			осінньо-зимовий період	5,00		
2.3.5	Сіль технічна	відкриті майданчики, в горбах, до 500 тонн	до 3 місяців	0,60	За кожний місяць зберігання	
			понад 3 місяці	0,50		
3	Інші матеріали					
3.1	Дрова			0,15	Враховуючи всі види складських операцій: вивантаження з вагонів, укладання в штабеля, перевалку, подачу зі складу та зберігання до року включно	

5. Норми убутку (відпаду) розсади квітково-декоративних рослин при зберіганні рекомендується приймати відповідно до таблиці 6 Норм висаджування розсади квітково-декоративних рослин при створенні і ремонті квітників у населених пунктах, затверджених наказом Мінжитлокомунгоспу України від 07 грудня 2007 року № 198.

V. Рекомендації з розроблення норм природного убутку матеріалів

1. Рекомендації стосуються лише матеріалів, що застосовуються під час утримання об'єктів благоустрою, на які законодавчо не встановлені норми природного убутку.

2. Норми природного убутку матеріалів рекомендується визначати виходячи з даних про середні відсотки природного убутку матеріалів.

3. Середніми відсотками природного убутку матеріалів рекомендується вважати розраховані за цими рекомендаціями усереднені величини втрат матеріалів за умови дотримання необхідних захисних заходів щодо правил і норм транспортування та зберігання.

4. Під час розрахунку середніх відсотків природного убутку матеріалів рекомендується враховувати всі види операцій з матеріалами, що проводяться в організації з моменту їх отримання до моменту їх відпуску на об'єкти чи територію для виконання робіт з утримання об'єктів благоустрою.

5. Матеріали, по яких розраховують середні відсотки природного убутку матеріалів рекомендується поділити за найменуваннями. Якщо матеріали з одним найменуванням поділяються на більш дрібні групи, підгрупи або класи, то рекомендується здійснити такий розподіл. Середні відсотки природного убутку рекомендується розраховувати по кожній окремій групі, підгрупі або класу матеріалів.

6. Джерелами вхідних даних для розрахунку середніх відсотків природного убутку матеріалів можуть бути:

- акти інвентаризаційних комісій;
- акти про нестачу чи втрату матеріалів;
- документи із списання матеріалів;
- наряди на навантажувальні чи розвантажувальні роботи;
- господарські договори;
- інженерно-технічні розрахунки;
- інші джерела з інформацією про втрати матеріалів (спостереження, рапорти, службові записки, накази, звіти тощо).

7. Фактичні відсотки природного убутку матеріалу рекомендується розподіляти за певними умовами транспортування (навантаження, розвантажування) та зберігання. Наприклад, якщо частина якогось матеріалу транспортувалася в залізничних вагонах, а частина в автомобілях, то фактичні відсотки природного убутку матеріалу вказуються окремо за умови транспортування в залізничних вагонах і окремо за умови транспортування в автомобілях.

Розробляючи норми важливо враховувати:

при транспортуванні головними умовами є вид транспорту (залізничний, автомобільний, водний) та тип ємності чи платформи, якими перевозили матеріал;

при зберіганні головними умовами є тип складу (відкритий, закритий). Якщо матеріал зберігають на відкритому полігоні, необхідно враховувати, чи є навіс;

тип тари, в якій транспортують та зберігають матеріал.

8. Відсоток нестачі матеріалу рекомендується розраховувати як відношення кількості нестачі матеріалу, що виникла в результаті транспортування (навантаження, розвантаження) або зберігання, до загальної

кількості матеріалу, що транспортувався (навантажувався, розвантажувався) або зберігався.

9. Відсотки нестач матеріалу не доцільно реєструвати:

по партіях матеріалів, що приймаються за трафаретною масою нетто постачальника;

по партіях фасованих матеріалів;

по партіях матеріалів, що враховані в загальному обороті організації, але фактично не транспортувались та не зберігались (транзитні операції);

по технологічних втратах як при транспортуванні та зберіганні, так і при використанні матеріалів на об'єктах благоустрою;

по партіях матеріалів, які зазнали зменшення внаслідок аварії, крадіжки, а також псування, обумовленого іншими, ніж природні, причинами;

по партіях матеріалів, які зазнали зменшення внаслідок неналежного виконання обов'язків матеріально відповідальними особами.

10. Фактичні відсотки нестач матеріалів, що спостерігаються в організації, рекомендується накопичувати з розподілом:

за найменуваннями матеріалів, їх групами, підгрупами або класами;

за умовами транспортування (навантаження, розвантажування) та зберігання;

за періодами року (весняно-літнім – з 01 квітня по 30 серпня, осінньо-зимовим – з 01 жовтня по 31 березня).

Період року не рекомендується враховувати при зберіганні матеріалів на складах, що опалюються.

11. Кількість нестачі матеріалу доцільно відображати в тих самих одиницях виміру, в яких відображається кількість партії матеріалу, по якій спостерігається нестача.

12. Середній відсоток природного убутку матеріалу рекомендується розраховувати як середньозважену величину відсотків природного убутку матеріалу за період, що не менше двох років.

13. Середні відсотки природного убутку доцільно розраховувати:

за кожним найменуванням матеріалу, його групою, підгрупою чи класом;

за кожною умовою чи комплексом умов транспортування (навантаження, розвантажування) та зберігання;

окремо в межах весняно-літнього та осінньо-зимового періодів, крім випадків, коли фактичні відсотки природного убутку матеріалів не залежать від періоду року.

**Начальник Управління
благоустрою територій та
комунального обслуговування**

М.О. Барінов